

tui Dómini nostri Jesu Christi, et inclinans caput Cruci, extergit, si opus fuerit, pollices et indices super Corporale, et dicit secreto ut prius : *Qui pridie quam pateretur* : et accipiens pollice et indice dexteræ manus Hostiam, et eam cum illis, ac indice et pollice sinistræ manus tenens, stans erectus ante medium Altaris, dicit : *accipit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, elevansque ad cælum oculos, et statim demittens, dicit : et elevatis oculis in cælum ad te Deum Patrem suum omnipotentem, caputque aliquantulum inclinans, dicit : tibi grátias agens* : et tenens Hostiam inter pollicem et indicem sinistræ manus, dextera producit signum Crucis super eam, dicens : *bene dixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens : Accipite et manducate ex hoc omnes.*

5. Si adsit vas cum aliis Hostiis consecrandis, antequam accipiat Hostiam, discooperit manu dextera Calicem, seu vas aliarum Hostiarum. Cum autem finierit supradicta verba, cubitis super Altare positis, stans capite inclinato, distincte, reverenter, et secreto profert verba consecrationis super Hostiam, et simul super omnes, si plures sint consecrandæ, et Hostiam suam pollicibus et indicibus tantum tenens, dicit : *Hoc est enim corpus meum.* Quibus prolatis, Celebrans tenens Hostiam inter pollices, et indices prædictos super Altare, reliquis manuum digitis extensis, et simul junctis (et Hostiis, si plures sint Consecratæ, in loco, in quo a principio Missæ positæ sunt, super Corporali, vel in alio vase, aut Calice, demissis) genuflexus eam adorat. Tunc se erigens, quantum commode potest, elevat in altum Hostiam, et intentis in eam oculis (quod et in elevatione Calicis facit) populo reverenter ostendit adorandam : et mox solâ manu dextera ipsam reverenter reponit super Corporale in eodem loco unde eam levavit, et deinceps pollices et indices non disjungit, nisi quando Hostiam consecratam tangere vel tractare debet, usque ad ablationem digitorum post Communionem.

6. Reposita Hostia consecrata super Corporale, genuflexus ipsam veneratur : si adsit vas aliarum

Hostiarum, Patena vel palla cooperit, ut supra. Interim dum Celebrans elevat Hostiam, accenso prius intortico, (quod non exstinguitur nisi postquam Sacerdos Sanguinem sumpserit, vel alios communicaverit, si qui erunt communicandi in Missa) minister manu sinistra elevat fimbrias posteriores Planetæ, ne ipsum Celebrantem impediat in elevatione brachiorum, quod et facit in elevatione Calicis : et manu dextera pulsat campanulam ter ad unamquamque elevationem, vel continueate quousque Sacerdos deponat Hostiam super Corporale, et similiter postmodum ad elevationem Calicis.

7. Celebrans, adorato Sacramento, surgit, et discooperit Calicem, in quem, si opus sit, extergit digitos, quod semper faciat, si aliquod fragmentum digitis adhæreat; et stans erectus dicit : *Simili modo postquam canatum est, et ambabus manibus accipiens Calicem juxta nodum infra cuppam, et aliquantum illum elevans, ac statim deponens, dicit : accipiens et hunc præclarum Calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, etc.* Cum dicit : *item tibi grátias agens, caput inclinat*; cum dicit : *benedixit, sinistra Calicem infra cuppam tenens, dextera signat super eum; et prosequens : aditque discipulis suis, etc.* et ambabus manibus tenens Calicem, videlicet sinistra pedem, dextera nodum infra cuppam, cubitis super Altare positis, et capite inclinato, profert attente, continueate, et secreto, ut supra, verba consecrationis Sanguinis : *Hic est enim Calix etc.* Quibus dictis, reponit Calicem super Corporale, dicens secreto : *Hæc quotiescúmque feceritis etc., genuflexus Sanguinem reverenter adorat. Tum se erigit, et accipiens Calicem discooperit cum Sanguine ambabus manibus, ut prius, elevat eum, et erectum, quantum commode potest, ostendit populo adorandum, mox ipsum reverenter reponit super Corporale in locum pristinum, et manu dextera palla cooperit, ac genuflexus Sacramentum veneratur.*

8. In Missa solemnî ad finem Præfationis accenduntur duo saltem intorticia ab Acolythis, quæ exstinguuntur post elevationem Calicis, nisi aliqui

sint communicandi, et tunc extinguuntur post Communionem. In diebus etiam jejuniorum, et in Missis pro Defunctis tenentur accensa usque ad Communionem. Cum autem Celebrans dicit : *Quam oblationem* etc., Diaconus accedit ad ejus dexteram, et ibi in superiori gradu Altaris genuflexus, cum Sacramentum elevatur, fimbrias Planetæ elevat, et quando opus est, se erigens, Calicem discooperit, et cooperit, et cum Celebrante genuflectit. Subdiaconus genuflectit in loco suo. Thuriferarius genuflexus in cornu Epistolæ ter incensat Hostiam, cum elevatur, et similiter Calicem, posito incenso in thuribulo absque benedictione. Reposito Calice, Diaconus redit ad librum, nisi alius assistat. Ceteri surgunt et stant in locis suis.

IX. DE CANONE POST CONSECRATIONEM
USQUE AD ORATIONEM DOMINICAM.

1. **B**eposito Calice, et adorato, Sacerdos stans dicit secreto : *Unde et memores*, etc. Cum dicit : *de tuis donis, ac datis*, jungit manus ante pectus, et cum dicit : *Hostiam puram, Hostiam sanctam, Hostiam immaculatam*, manu sinistra posita super Altare intra Corporale, dextera signat ter communiter super Hostiam et Calicem, et semel super Hostiam tantum, et semel super Calicem tantum, dicens : *Panem sanctum vite æternæ, et Calicem salutis perpetuæ*; deinde stans ut prius, extensis manibus, prosequitur : *Supra que propitio*, etc. Cum dicit : *Supplices te rogamus* etc., inclinat se ante medium Altaris, manibus junctis super illo positus. Cum dicit : *ex hac Altaris participatione*, osculatur Altare, manibus hinc inde super Corporale positus. Cum dicit : *sacrosanctum Filii tui*, jungit manus : dextera signans semel super Hostiam tantum, et semel super Calicem, sinistra super Corporale posita, dicit : *Corpus, et Sanctum, quæ nobis sumptuosissimum, et cum dicit : omni benedictione cælesti*, seipsum signat a fronte ad pectus signo Crucis, sinistra posita infra pectus, et prosequitur : *et gratia repleamur*. Cum dicit : *Per eundem*, jungit manus.

2. Cum dicit : *Meménto, Domine, famulorum famularumque tuarum* etc., extensis, et junctis manibus ante pectus, et usque ad faciem elevatis, et intentis oculis ad Sacramentum super Altare, facit commemorationem fidelium Defunctorum, de quibus sibi videtur, eodem modo, ut dictum est de commemoratione Vivorum. Qua commemoratione facta, stans ut prius extensis manibus prosequitur : *Ipsis, Domine, et omnibus in Christo* etc., et in fine ad *Per eundem*, jungit manus, et caput inclinat.

3. Cum dicit : *Nobis quoque peccatoribus*, vocem aliquantulum elevat, et dextera manu pectus sibi percutit, sinistra posita super Corporale, et prosequitur secreto : *famulis tuis* etc. stans manibus extensis, ut prius. Cum dicit : *Per Christum Dñm nostrum, Per quem hæc omnia, Dñe, semper bona creas*, jungit manus ante pectus : deinde manu dextera ter signans communiter super Hostiam, et Calicem, dicit : *sancti, ficas, vivit, ficas, bene dicitis, et præstas nobis*. Postea discooperit manu dextera Calicem, et genuflexus Sacramentum adorat : tum se erigit, et reverenter accipit Hostiam inter pollicem, et indicem dextere manus, et cum ea super Calicem, quem manu sinistra tenet circa nodum infra cuppam, signat ter a labio ad labium dicens : *Per ipsum, et cum ipso, et in ipso*. Et similiter cum Hostia signat bis inter Calicem, et pectus incipiens a labio Calicis, et dicit : *est tibi Deo Patri, tri omnipotenti, in unitate Spiritus sancti*. Deinde tenens manu dextera Hostiam super Calicem, sinistra Calicem, elevat eum aliquantulum simul cum Hostia, dicens : *Omnis honor, et gloria*, et statim utrumque deponens, Hostiam collocat super Corporale, et si opus sit, digitos exergit, ut supra; ac pollices, et indices ut prius jungens, Calicem palla cooperit, et genuflexus Sacramentum adorat.

4. In Missa solemnium cum Celebrans dicit : *Per quem hæc omnia* etc., Diaconus facta Sacramento genuflectione, accedit ad dexteram Celebrantis, et quando opus est, discooperit Calicem, et cum Celebrante adorat, similiter cooperit, et iterum genuflectit. Cum incipit : *Pater noster*, idem vadit retro

post Celebrantem, facta prius Sacramento genuflexione, ubi stat dum dicitur Oratio Dominica.

X. DE ORATIONE DOMINICA, ET ALIIS
USQUE AD FACTAM COMMUNIONEM.

1. Celebrans, cooperto Calice, adoratoque Sacramento, erigit se; et manibus extensis hinc inde super Altare intra Corporale positus, dicit intelligibili voce: *Per omnia sæcula sæculorum*, et cum dicit: *Orémus*, jungit manus, caput Sacramento inclinans. Cum incipit: *Pater noster*, extendit manus, et stans oculis ad Sacramentum intentis, prosequitur usque ad finem. Responso a ministro: *Sed libera nos a malo*, et a Celebrante, submissa voce: *Amen*, manu dextera, pollice, et indice non disjunctis, Patenam aliquantulum purificatorio extergens, eam accipit inter indicem et medium digitos; quam tenens super Altare erectam, sinistra super Corporale posita, dicit secreto: *Libera nos quasumus*, etc.

2. Antequam Celebrans dicat: *Da propitiis pacem*, elevat manu dextera Patenam de Altari, et seipsum cum ea signat signo Crucis, dicens: *Da propitiis pacem in diebus nostris*. Cum signat se, manum sinistram ponit infra pectus; deinde Patenam ipsam osculatur, et prosequens: *ut ope misericordie tue* etc., submittit Patenam Hostiæ, quam indice sinistro accommodat super Patenam, discooperit Calicem, et genuflexus Sacramentum adorat; tum se erigens, accipit Hostiam inter pollicem et indicem dexterae manus, et cum illis, ac pollice et indice sinistrae manus eam super Calicem tenens, reverenter frangit per medium, dicens: *Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum*, et mediam partem, quam inter pollicem et indicem dexterae manus tenet, ponit super Patenam, de alia media, quam sinistra manu tenet, frangit cum pollice et indice dexterae manus particulam, prosequens: *Qui tecum vivit et regnat* etc., et eam inter ipsos dexterae manus pollicem et indicem retinens, partem majorem, quam sinistra tenet, adjungit mediæ super Patenam positæ, interim dicens: *in unitate Spiritus sancti Deus*; et particulam Hostiæ, quam in

dextera manu retinuit, tenens super Calicem, quem sinistra per nodum infra cuppam retinet, intelligibili voce dicit: *Per omnia sæcula sæculorum. R. Amen*; et cum ipsa particulam signans ter a labio ad labium Calicis, dicit: *Pax Domini sit semper vobiscum*. Responso per ministrum: *Et cum spiritu tuo*, particulam, quam dextera manu tenet, immittit in Calicem dicens secreto: *Hæc commixtio, et consecratio Corporis* etc. Deinde pollices et indices super Calicem aliquantulum tergit, et jungit, Calicem palla cooperit, et genuflexus Sacramentum adorat, surgit, et stans junctis manibus ante pectus, capite inclinato versus Sacramentum, dicit intelligibili voce: *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi*, et dextera percutiens sibi pectus, sinistra super Corporale posita, dicit: *miserere nobis*, et deinde non jungit manus, sed iterum percudit sibi pectus, cum dicit secundo: *miserere nobis*, quod et tertio facit, cum dicit: *dona nobis pacem*.

3. Tunc manibus junctis supra Altare positus, oculisque ad Sacramentum intentis, inclinatus dicit secreto: *Domine Jesu Christe*, etc. Qua Oratione finita, si est daturus pacem, osculatur Altare in medio, et instrumentum pacis et porrectum a ministro juxta ipsum ad dexteram, hoc est, in cornu Epistolæ, genuflexo, et dicit: *Pax tecum*. Minister respondet: *Et cum spiritu tuo*. Si non adsit qui hujusmodi instrumentum pacem recipiat a Celebrante, pax non datur, etiamsi illius datio Missæ conveniat; nec osculatur Altare, sed dicta præmissa Oratione, statim subjungit alias Orationes ut in Ordine Missæ.

4. Si vero Celebret pro Defunctis, non percudit pectus ad *Agnus Dei*, quia dicit: *dona eis requiem*, nec dicit primam Orationem: *Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis*, etc., non dat pacem, sed dicit alias duas sequentes Orationes: *Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi* etc., et: *Perceptio Corporis tui* etc. Quibus Orationibus dictis, genuflexus Sacramentum adorat, et se erigens dicit secreto: *Panem celestem accipiam*, etc. quo dicto, dextera manu accipit de Patena reverenter ambas partes Hostiæ, et collocat inter

pollicem et indicem sinistræ manus, quibus Patenam inter eundem indicem et medium digitos supponit, et eadem manu sinistra tenens partes hujusmodi super Patenam intra pectus et Calicem, parum inclinatus, dextera tribus vicibus percutit pectus suum, interim etiam tribus vicibus dicens voce aliquantulum elevata: *Dômine non sum dignus*: et secreto prosequitur: *ut intres etc.* Quibus tertio dicit, ex sinistra accipit ambas partes prædictas Hostiæ inter pollicem et indicem dexteræ manus, et cum illa supra Patenam signat seipsum signo Crucis, ita tamen, ut Hostia non egrediatur limites Patenæ, dicens: *Corpus Dômini nostri Jesu Christi custôdiat animam meam in vitam æternam. Amen*: et se inclinans, cubitis super Altare positis, reverenter easdem ambas partes sumit: quibus sumptis, deponit Patenam super Corporale, et erigens se, junctis indicibus et pollicibus, ambas quoque manus ante faciem jungit, et aliquantulum quiescit in meditatione sanctissimi Sacramenti. Deinde depositis manibus dicit secreto: *Quid retribuam Dômino pro omnibus quæ retribuit mihi?* et interim discooperit Calicem, genuflectit, surgit, accipit Patenam, inspicit Corporale, colligit fragmenta cum Patena, si quæ sint in eo, Patenam quoque diligenter cum pollice et indice dexteræ manus super Calicem extergit, et ipsos digitos, ne quid fragmentorum in eis remaneat.

5. Si vero adsint Hostiæ consecratæ super Corporale positæ pro alio tempore conservandæ, facta prius genuflexione, reponit eas in vas ad hoc ordinatum, et diligenter advertit, ne aliquid fragmentum, quantumcumque minimum, remaneat super Corporale; quod si fuerit, accurate reponit in Calicem. Post extensionem Patenæ, junctis pollicibus et indicibus, Calicem dextera manu infra nodum cuppæ accipit, sinistra Patenam, dicens: *Calicem salutæris etc.*, et signans se signo Crucis cum Calice, dicit: *Sanguis Dômini nostri etc.*, et manu sinistra supponens Patenam Calici, stans reverenter sumit totum Sanguinem cum particula in Calice posita. Quibus sumptis dicit secreto: *Quod ore sumpsimus etc.*, et super Altare porrigit

Calicem ministro in cornu Epistolæ, quo vinum fundente, se purificat: deinde vino et aqua abluit pollices et indices super Calicem, quos abstergit purificatorio, interim dicens: *Corpus tuum, Dômine, quod sumpsi, etc.* Ablutionem sumit, et extergit os et Calicem purificatorio: quo facto, purificatorio extendit super Calicem, et desuper Patenam, ac super Patenam parvam pallam; et plicato Corporali, quod reponit in bursam, cooperit Calicem velo, et bursam desuper ponit, et collocat in medio Altaris, ut in principio Missæ.

6. Si qui sunt communicandi in Missa, Sacerdos post sumpcionem Sanguinis, antequam se purificet, facta genuflexione ponat particulas consecratas in pyxide, vel, si pauci sint communicandi, super Patenam, nisi a principio positæ fuerint in pyxide, seu alio Calice. Interim minister ante eos extendit linteum, seu velum album, et pro eis facit Confessionem, dicens: *Confiteor Deo etc.* Tum Sacerdos iterum genuflectit, et manibus junctis vertens se ad populum in cornu Evangelii, dicit: *Miseretur vestri, et Indulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum vestrorum etc.*, et manu dextera facit signum Crucis super eos. Postea genuflectens, accipit manu sinistra pyxidem seu Patenam cum Sacramento, dextera vero sumit unam particulam, quam inter pollicem, et indicem tenet aliquantulum elevatam super pyxidem, seu Patenam, et conversus ad communicandos in medio Altaris dicit: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* Deinde dicit: *Dômine, non sum dignus, ut intres sub testum meum, sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.* Quibus verbis tertio repetitis, accedit ad eorum dexteram, hoc est, ad latus Epistolæ, et unicuique porrigit Sacramentum, faciens cum eo signum Crucis super pyxidem, vel Patenam, et simul dicens: *Corpus Dômini nostri Jesu Christi custôdiat animam tuam in vitam æternam, Amen.* Omnibus communicatis revertitur ad Altare, nihil dicens: et non dat eis benedictionem, quia illam daturus est in fine Missæ. Si particulæ positæ erant super Corporale, extergit illud cum Patena, et si quæ in eo fuerint fragmenta, in Ca-

licem immittit. Deinde dicit secreto : *Quod ore sumpsimus, Domine etc.*, et se purificat, dicens : *Corpus tuum, Domine, quod sumpsimus etc.*, et alia facit ut supra. Minister autem dextera manu tenens vas cum vino et aqua, sinistra vero mappulam, aliquanto post Sacerdotem eis porrigit purificationem, et mappulam ad ob abstergendum.

7. Si in Altari remaneant particulae in Calice, seu in alio vase usque ad finem Missae, servantur ea, quae in Feria quinta Cenae Domini praescribuntur circa finem Missae.

8. In Missa solemniori Diaconus stans retro post Celebrantem, cum in Oratione Dominica dicitur : *Et dimittite nobis debita nostra*, facta ibidem genuflexione vadit ad dexteram Celebrantis, et Subdiaconus circa finem Orationis Dominicae, facta itidem genuflexione revertitur ad Altare, et stans in cornu Epistolae porrigit Patenam Diacono, qui eam discooperit, et purificatorio abstergens dat Celebranti, illius manum osculando, et quando opus est, discooperit, et cooperit Calicem, et cum Celebrante adorat. Subdiaconus reddita Patena, et deposito velo, quod ab humeris ejus pendebat, genuflectit, et descendit retro post Celebrantem, et cum dicitur : *Pax Domini*, iterum genuflectens accedit ad sinistram Celebrantis, et simul dicunt : *Agnus Dei*; deinde facta ibidem Sacramento genuflexione, redit post Celebrantem. Diaconus vero a dexteris genuflexus expectat pacem : et cum Celebrans osculatur Altare, ipse se erigens simul osculatur illud extra Corporale, et a Celebrante dicente : *Pax tecum*, complexus accipit pacem, sinistris genis sibi invicem appropinquantibus, et ei respondet : *Et cum spiritu tuo*. Postea iterum Sacramento in Altari adorato, vertit se ad Subdiaconum retro post Celebrantem, et similiter dat ei pacem. Subdiaconus accepta pace a Diacono, et facta Altari genuflexione, comitatus ab Acolyto vadit ad Chorum, et dat pacem primo cujusque ordinis, dignioribus prius, deinde minus dignis, et reversus ad Altare, facta genuflexione dat pacem Acolyto, qui ipsum comitaverat, qui et aliis Acolythis circa Altare dat pacem : deinde Subdiaconus vadit ad dexteram Celebrantis, et

quando opus est, discooperit Calicem, accipit ampullam vini, et infundit quando Celebrans vult purificare. Diaconus post datam pacem Subdiacono vadit ad librum : et dum Celebrans se communicat, stant ipse, et Subdiaconus profunde inclinati versus Altare.

9. In Missa Pontificali, Assistens accipit, et deferret pacem, ut in Cereemoniali habetur. Si in Missa solemniori fiat Communio, omnia servantur ut supra, sed prius communicet Diaconus, et Subdiaconus, deinde alios per ordinem; et Diaconus purificationem eis ministret. Interim a Choro cantatur Antiphona, quae dicitur *Communio*.

XI. DE COMMUNIONE, ET ORATIONIBUS POST COMMUNIONEM DICENDIS.

1. Celebrante purificato, dum Calicem collocat in Altari, liber Missalis deferretur per ministrum ad cornu Epistolae, et collocatur, ut in Introitu. Ipse autem minister genuflectit juxta cornu Evangelii, ut in principio Missae. Deinde Celebrans stans junctis manibus legit Antiphonam, quae dicitur *Communio*; qua lecta, junctis itidem manibus ante pectus vadit ad medium Altaris, et eo osculato vertit se ad populum a manu sinistra ad dexteram, et dicit : *Dominus vobiscum*, et per eandem viam redit ad librum, dicit *Orationes post Communionem*, eisdem modo, numero, et ordine, ut supra dictae sunt Collectae. Quibus finitis, claudit librum, et jungens manus ante pectus, revertitur ad medium Altaris, ubi eo osculato vertit se ad populum, et dicit ut supra : *Dominus vobiscum* : quo dicto, stans junctis manibus ante pectus versus populum, dicit, si dicendum est : *Haec Missa est*, et per eandem viam revertitur ad Altare. Si vero non sit dicendum, dicto *Dominus vobiscum*, revertitur eodem modo per eandem viam ad medium Altaris, stans versus ad illud, junctis ante pectus manibus dicit : *Benedicamus Domino*. In Missis autem Defunctorum eodem modo stans versus Altare, dicit : *Requiescat in pace*.

2. In Quadragesima autem a Feria quarta Cinerum usque ad Feriam quartam majoris Hebdo-

made in feriali Officio, postquam Celebrans dixit Orationes post Communionem cum suis solitis conclusionibus, antequam dicat : *Dominus vobiscum*, stans in eodem loco ante librum dicit : *Oremus. Humilitate capita vestra Deo*, caput inclinans, et extensis manibus snbjungit eadem voce *Orationem super populum* ibidem positam, qua finita, osculatur Altare, et vertens se ad populum dicit : *Dominus vobiscum*, et alia ut supra.

3. In Missa solemnī Diaconus defert librum Missalis ad cornu Epistolæ, deinde vadit retro post Celebrantem. Subdiaconus vero vadit ad cornu Evangelii, ubi Calicem mundat, aptat cum purificatorio, Patena, et palla cooperit, plicat Corporale, reponit in bursam, et illam ponit super Calicem coopertum velo, quem collocat in Altari, vel super Credentia ut prius : postea redit ad locum suum retro post Diaconum; qui cum dicit : *Ite Missa est*, cum Celebrante vertit se ad populum : et in Quadragesima dicto per Celebrantem *Oremus*, Diaconus in cornu Epistolæ vertens se ad populum, junctis manibus dicit ut supra : *Humilitate* etc. Quo dicto vertit se versus Altare a tergo Celebrantis, et Celebrans dicit Orationem super populum.

XII. DE BENEDICTIONE IN FINE MISSÆ, ET EVANGELIO S. JOANNIS.

1. **D**icto *Ite Missa est*, vel *Benedicamus Domino*, ut supra, Celebrans ante medium Altaris stans junctis manibus super eo, et capite inclinato, dicit secreto : *Placat tibi, sancta Trinitas*, etc. Quo dicto, extensis manibus hinc inde super Altare positus, ipsum in medio osculatur : tum erigens se, adhuc stans versus illud, elevat ad cælum oculos et manus, quas extendit, et jungit, caputque Cruci inclinans, dicit voce intelligibili : *Benedicat vos omnipotens Deus*, et junctis manibus, ac demissis ad terram oculis, vertens se ad populum a sinistro latere ad dexterum, extensa manu dextera, junctisque digitis, et manu sinistra infra pectus posita, semel benedicit populo dicens : *Pater, et Filius, et Spiritus sanctus*. R. Amen; et circumal periciens accedit ad cornu Evangelii,

ubi dicto *Dominus vobiscum*, et R. *Et cum spiritu tuo*, pollice dextero signans primum signo Crucis Altare, seu librum in principio Evangelii, deinde frontem, os, et pectus, incipit : *Initium sancti Evangelii secundum Joannem*, vel : *Sequentia sancti Evangelii*, ut dictum est in Rubricis generalibus, et R. *Gloria tibi Domine*, junctis manibus legit Evangelium : *In principio*, vel aliud ut convenit. Cum dicit : *Et Verbum caro factum est*, genuflectit versus cornu Evangelii, et surgens prosequitur ut prius : quo finito, minister stans a parte Epistolæ respondet : *Deo gratias*.

2. Si Celebrans in Altari vertit faciem ad populum, non vertit se, sed stans ut erat, benedicit populo, ut supra in medio Altaris : deinde accedit ad cornu Evangelii, et dicit Evangelium sancti Joannis.

3. Si celebravit coram Summo Pontifice, Cardinali, et Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo in Provincia, Civitate, vel Diocesi sua existente, Celebrans dicto *Placat tibi, sancta Trinitas* etc, dicit : *Benedicat vos omnipotens Deus*, et convertens se ad Summum Pontificem genuflexus, ad Cardinalem vero, et Legatum, vel alium ex supradictis Prælati, capite inclinato, quasi licentiam benedicens petens, prosequitur : *Pater, et Filius, et Spiritus sanctus*, benedicens adstantes a parte ubi non adest Pontifex, Cardinalis, Legatus aut Prælati prædicti. Si autem celebravit coram Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo, extra eorum Provinciam, Civitatem, vel Diocesim constitutus, eis absque alio respectu, ut ceteris, qui intersunt, more consueto benedicit.

4. Si autem celebravit pro Defunctis, dicto *Placat, tibi sancta Trinitas*, ut supra, et osculato Altari, accedit ad cornu Evangelii, et dicit Evangelium S. Joannis, prætermissa benedictione, qua in Missis Defunctorum non datur.

5. Finito Evangelio in fine Missæ, si celebravit coram Summo Pontifice, Cardinali, et Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo, convertit se ad illum, coram quo ex

prædictis celebravit, et facit reverentiam convenientem. Si non celebravit coram aliquo prædictorum, huiusmodi reverentiam prætermittit.

6. Quibus omnibus absolutis, exstinguuntur per ministrum candelæ: interim Sacerdos accipit sinistra Calicem, dexteram ponens super bursam, ne aliquid cadat, descendit ante infimum gradum Altaris: et ibi in medio vertens se ad illud, caput inclinat (vel, si in eo est tabernaculum sanctissimi Sacramenti, genuflectit), et facta reverentia, accipit biretum a ministro, caput cooperit, ac præcedente eodem ministro, eo modo quo venerat, redit ad Sacristiam, interim dicens Antiphonam *Trium puerorum*, et Canticum *Benedicite*. Si vero sit dimissurus paramenta apud Altare, ubi celebravit, finito Evangelio prædicto, ibidem illis se exiit, et dicit Antiphonam *Trium puerorum*, cum Cantico, et aliis Orationibus, ut suo loco ponuntur.

7. In Missa solemnî Celebrans eadem voce, et modo, quo in Missis privatis semel tantum benedicit populo, nisi sit Episcopus, vel Abbas, ut infra, et dicto Evangelio secundum Joannem, vel alio ut supra, ministrante Subdiacono librum, si opus est, discedit cum ministris ordine et modo quo venerat.

8. Episcopus autem ter benedicit populo, etiam in Missis privatis, ut in Cæremoniali habetur.

XIII. DE HIS QUÆ OMITTUNTUR IN MISSA PRO DEFUNCTIS

I. N Missa pro Defunctis ante Confessionem non dicitur Psalmus *Fiducia me Deus*, sed pronuntiata Antiphona *Introito ad altare Dei*, et responso a ministro: *Ad Deum qui lætificat etc.*, dicitur *V. Adjutorium nostrum*, et *Confessio*, cum reliquis ut supra. Cum Celebrans ad Altare incipit *Introitum*, non signat se, sed manu dextera extensa, facit signum Crucis super librum, quasi aliquem benedicens. Non dicitur: *Gloria Patri*, sed post Psalmum repetitur: *Requiem æternam*, nec dicitur *Gloria in excelsis*, nec *Aleluia*, nec *Fube Domine benedicere*, nec *Domini sit in corde meo*: nec osculatur librum in

fine. Non dicitur *Credo*, non benedicitur aqua in Calicem fundenda: dicitur tamen Oratio *Deus qui humanæ substantiæ etc.* Cum lavat manus, in fine Psalmi *Lavabo inter innocentes*, non dicitur *Gloria Patri*. Ad *Agnus Dei* non dicitur: *miserere nobis*, cujus loco dicitur: *dona eis requiem*; nec tertio: *dona nobis pacem*, cujus loco dicitur: *dona eis requiem sempiternam*: neque percutitur pectus. Non dicitur prima Oratio ante Communionem, scilicet: *Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis etc.*, nec datur pax. In fine non dicitur *Ite Missa est*, nec *Benedicamus Domino*, sed *Requiescant in pace*. Et non datur benedictio: sed dicto *Placeat*, et osculato Altari dicitur, ut supra: *In principio erat Verbum*, etc. Alia omnia ut in aliis Missis.

2. In Missa solemnî non incensatur Altare ad Introitum, et Subdiaconus finita Epistola non osculatur manum Celebrantis, nec benedicitur: Diaconus non petit benedictionem, nec osculatur Celebrantis manum: non tenentur luminaria ad Evangelium, nec portatur incensum, sed duo tantum Acolythi sine candelabris stand unus a dexteris et alter a sinistris Subdiaconi tenentis librum Evangeliorum. Non incensatur liber, nec in fine Celebrans; nec defertur liber Evangeliorum osculandus. Oblata et Altare incensantur ut supra: incensatur solus Celebrans; et non incensatur alii. Subdiaconus non tenet Patenam post Celebrantem: sed tempore Elevationis Sacramenti genuflexus in cornu Epistolæ illud incensat. Ministri cum aliquid porrigunt Celebranti, in hac Missa non osculantur ejus manum, neque rem, quæ porrigitur.

3. Si distribuendæ sunt candelæ, distribuantur post Epistolam, et accendantur ad Evangelium, ad Elevationem Sacramenti, et post Missam dum fit Absolutio. Si habendus est Sermo, habeatur finita Missa ante Absolutionem.

4. Finita Missa, si faciendæ est Absolutio, Celebrans retrahit se ad cornu Epistolæ, ubi exiit Casula, et depositio Manipulo, accipit Pluviale nigrum. Subdiaconus medius inter duos Acolythos cum candelabris accensis defert Crucem, sicut in

Processionibus, præcedentibus duobus aliis Acolythis, uno cum thuribulo et navicula incensi, alio cum vase aquæ benedictæ et aspersorio; sequitur Celebrans, facta prius Altari reverentia, et Diaconus a sinistris ejus. Subdiaconus cum Cruce sistit se ad pedes tumuli, seu lecticæ mortuorum contra Altare, medius inter dictos Acolythos tenentes luminaria: Celebrans vero ex alia parte in capite loci inter Altare et tumulum, aliquantulum versus cornu Epistolæ, ita ut Crucem Subdiaconi respiciat: a sinistris ejus Diaconus, et prope eum alii duo Acolythi deferentes thuribulum, et vas aquæ benedictæ. Interim cantatur *R. Libera me Dómine* et circa illius finem Celebrans ponit incensum in thuribulum, benedicens illud more solito, ministrante Diacono naviculam: et finito *Kyrie eléison*, incipit intelligibili voce: *Pater noster*, et secreto prosequendo reliqua, accipit aspersorium de manu Diaconi, et facta Altari reverentia, comitante eodem Diacono a dexteris, et tenente fimbriam anteriorem Pluvialis, circueiens tumulum, aspergit illum aqua benedicta, ter a parte dextera, et ter a sinistra. Cum transit ante Crucem, profunde se inclinat, Diaconus vero genuflectit: postea de manu ejusdem Diaconi accipit thuribulum, et eodem modo quo asperserat, incensat. Et rediens ad pristinum locum, Diacono tenente librum, junctis manibus dicit:

℟. Et ne nos indicas in tentationem.

℞. Sed libera nos a malo.

℟. A porta inferi.

℞. Erue Dómine animam ejus.

℟. Requiescat in pace.

℞. Amen.

℟. Dómine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

℟. Dóminus vobiscum.

℞. Et cum Spíritu tuo.

Orémus.

Absolve quæsumus Dómine animam famuli tui N. ab omni vinculo delictórum: ut in resurrectionis glória, inter sanctos et electos tuos resuscitatus respiret. Per Christum Dóminum nostrum. *R. Amen.*

Deinde Celebrans faciens Crucem manu dextera super tumulum, dicit:

℟. Requiem ætérnam dona ei Dómine.

℞. Et lux perpétua luceat ei.

Et dicto per Cantores *Requiescat in pace*, et *R. Amen*, præcedente Cruce redit cum aliis ad Sacristiam.

Si Officium fit pro pluribus Defunctis, omnia dicantur in numero plurali.

De Defectibus in celebratione Missarum occurrentibus.

Acerdos celebraturus omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad Sacramentum Eucharistiæ conficiendum. Potest autem defectus contingere ex parte materiæ consecrandæ, et ex parte formæ adhibendæ, et ex parte ministri conficientis. Quidquid enim horum deficit, scilicet materia debita, forma cum intentione, et Ordo sacerdotalis in conficiente, non conficitur Sacramentum. Et his existentibus, quibuscumque aliis deficientibus, veritas adest Sacramenti. Alii vero sunt defectus, qui in Missæ celebratione occurrentes, etsi veritatem Sacramenti non impediunt, possunt tamen aut cum peccato, aut cum scandalo contingere.

II. DE DEFECTIBUS MATERIE.

Defectus ex parte materiæ possunt contingere, si aliquid desit ex iis, quæ ad ipsam requirantur. Requiritur enim ut sit panis triticeus, et vinum de vite: et ut hujusmodi materia consecranda, in actu consecrationis sit coram Sacerdote.